

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (A. Paniș)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Minciuna, V. Negru, E. Palanciuc)

Î N C H E I E R E

02 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Nicolae Craiu
Nina Vascan

examinând admisibilitatea recursurilor depuse de Iurii Cosovan, reprezentat de avocatul Sergiu Barbăneagră,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Iurii Cosovan împotriva Serviciului Vamal privind contestarea actului administrativ individual defavorabil, restabilirea în funcția anterior deținută, încasarea salariului mediu lunar pentru perioada absenței forțate de la muncă, a prejudiciului moral cauzat și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 13 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis apelul depus de Serviciul Vamal, s-a casat hotărârea din 05 ianuarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani și s-a emis o nouă decizie de respingere a acțiunii,

c o n s t a t ă :

La 05 aprilie 2021 Iurii Cosovan a depus cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Vamal privind contestarea actului administrativ individual defavorabil, restabilirea în funcția anterior deținută, încasarea salariului mediu lunar pentru perioada absenței forțate de la muncă, a prejudiciului moral cauzat și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamantul a relatat că este angajat în cadrul Serviciului Vamal, fiind numit în funcția de inspector, Secția achiziții publice și dotări, Biroul Vamal Centru.

Prin ordinul Serviciului Vamal nr. 489-p din 12 martie 2021 „Cu privire la sancționarea dlui Iu. Cosovan, Biroul Vamal Centru”, i-a fost aplicată sancțiunea disciplinară – destituire din funcție și s-a atenționat conducerea Biroului Vamal Centru asupra necesității asigurării unui control strict în vederea respectării legislației vamale și a disciplinei de serviciu de către funcționarii vamali din subordine.

În opinia reclamantului, ordinul nominalizat este ilegal, nefondat și neîntemeiat, respectiv pasibil anulării de către instanța de judecată, deoarece circumstanțele invocate în ordinul de sancționare sunt neîntemeiate și nefondate.

Or, la 13 ianuarie 2021, aproximativ în jurul orelor 16:00, către administrația Postului Vamal Leușeni a parvenit cererea administratorului magazinului Duty Free „Dufremol” Nadejda Dicusară, prin care a solicitat eliberarea parcării magazinului pe sensul de intrare în țară, în care erau parcate neregulamentar mijloace de transport, inclusiv accidentate și care perturbau circulația transportului.

Astfel, întru executarea cererii respective și a ordinului superiorului, în aceeași zi, împreună cu colaboratorii poliției de frontieră, a ridicat unitatea de transport avariata din ambele părți, parcată neregulamentar și plasată la parcare specială pentru mijloace reținute cu supraveghere video a Postului Vamal Leușeni, unde se află până în prezent, fapt ce se confirmă inclusiv prin procesul-verbal de cercetare la fața locului din 15 februarie 2021.

De asemenea, reclamantul a susținut că în ordinul de aplicare a sancțiunii disciplinare s-a constatat existența cauzei penale nr. XXXXXX.

În context, reclamantul a precizat că norma materială condiționează aplicarea acestui temei de sancționare. Or, la caz, în lipsa unei hotărâri definitive pe marginea cauzei penale acest temei nu poate fi invocat.

Făcând trimitere la dispozițiile art. 53 alin. (1) al Legii cu privire la Serviciul Vamal nr. 302 din 21 decembrie 2017 și art. 121 alin. (1) din Codul administrativ, reclamantul a menționat că ordinul contestat a fost semnat de o persoană neîmputernicită, și anume de directorul adjunct al Serviciului Vamal Viorel Mihăilă, deși legea stipulează că persoana competentă de aplicarea sancțiunilor disciplinare este directorul Serviciului Vamal.

Având în vedere cele enunțate, Iurii Cosovan a solicitat admiterea acțiunii, anularea ordinului Serviciului Vamal nr. 489-p din 12 martie 2021 „Cu privire la sancționarea dlui Iu. Cosovan, Biroul Vamal Centru”, restabilirea în funcția anterior deținută de inspector în cadrul Secției achiziții publice și dotări, Biroul Vamal Centru, încasarea salariului pentru perioada absenței forțate de la muncă, repararea prejudiciului moral cauzat în cuantum de 3 salarii medii lunare și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea protocolară din 13 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani Vadim Bîrca a fost atras în proces în calitate de terț (f.d.34).

În cadrul ședinței de judecată din 29 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, Iurii Cosovan, reprezentat de avocatul Sergiu Barbăneagră a depus cerere privind completarea motivelor de fapt și de drept, în care a reiterat pretențiile inițiale, solicitând admiterea acestora (f.d.48-49).

Prin hotărârea din 05 ianuarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Iurii Cosovan împotriva Serviciului Vamal.

S-a anulat ordinul Serviciului Vamal nr. 489-p din 12 martie 2021 „Cu privire la sancționarea dlui Iu. Cosovan, Biroul Vamal Centru”.

S-a indicat, că ca efect al anulării ordinului Serviciului Vamal nr. 489-p din 12 martie 2021 „Cu privire la sancționarea dlui Iu. Cosovan, Biroul Vamal Centru”, reclamantul se consideră repus în funcția deținută până la emiterea ordinului, urmându-i a fi achitate plățile salariale pentru absența forțată de la serviciu, având în vedere caracterul executoriu al hotărârii în cauză.

În rest, pretențiile reclamantului s-au respins ca neîntemeiate (f.d.61).

La 20 ianuarie 2022, în termenul prevăzut de art. 232 din Codul administrativ, Serviciul Vamal a depus apel, iar la 27 mai 2022 a prezentat motivarea apelului împotriva hotărârii din 05 ianuarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii contestate în partea admiterii acțiunii și emiterea unei noi decizii privind respingerea ca fiind neîntemeiată a cererii de chemare în judecată depusă de Iurii Cosovan (f.d.66; 86-88).

Prin decizia din 13 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul depus de Serviciul Vamal, s-a casat hotărârea din 05 ianuarie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani și s-a emis o nouă decizie de respingere a cererii de chemare în judecată depusă de Iurii Cosovan (f.d.98-103).

În susținerea deciziei emise, Curtea de Apel Chișinău coroborând dispozițiile pct. 4 lit. b), c), pct. 5 alin. (1) lit. a), b), d) și g) din Codul de etică și conduită a colaboratorului vamal, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1161 din 20 octombrie 2016, art. 49, 51 alin. (1) lit. f), g) și alin. (2) lit. a) din Legea cu privire la Serviciul Vamal nr. 302 din 21 decembrie 2017 cu circumstanțele cauzei, a constatat că Iurii Cosovan a comis o abatere disciplinară, manifestată prin comiterea faptelor de natură să aducă atingere prestigiului Serviciului Vamal, a încălcat normele de etică și conduită a funcționarului vamal, dar și a contribuit la trecerea bunurilor peste frontiera vamală cu încălcarea legislației vamale.

Astfel, ținând cont de materialele anchetei de serviciu, dar și de înregistrările video anexate, instanța de apel a conchis asupra legalității și temeiniciei ordinului Serviciului Vamal cu privire la sancționarea disciplinară a funcționarului vamal Iurii Cosovan. Or, din înregistrările video anexate la materialele dosarului, dar și prin declarațiile persoanelor audiate în cadrul anchetei de serviciu, în special ale lui Viorel Secrieru și Vadim Bîrca s-a stabilit că Iurii Cosovan a ridicat automobilul de model Renault Megan Scenic, care nu era admis pentru a traversa frontiera de stat și l-a deplasat cu ajutorul unui camion de tip „tral” în mun. Chișinău, acțiuni prin care s-a admis trecerea peste frontiera vamală a Republicii Moldova a bunurilor cu încălcarea legislației vamale.

Curtea de Apel Chișinău a enunțat că prima instanță a anulat ordinul de aplicare a sancțiunii disciplinare, întrucât automobilul a fost transportat din parcare magazinului în parcare postul vamal, însă, această concluzie este contrară probatoriului administrat în cadrul anchetei de serviciu, care confirmă cert și fără dubii faptul că Iurii Cosovan a transportat automobilul de model Renault Megan Scenic în mun. Chișinău și chiar a intenționat să-l vândă.

Totodată, instanța de apel a catalogat ca fiind lipsită de temeinicie și concluzia instanței de fond, care a susținut că Iurii Cosovan nu avea atribuții în partea ce ține de realizarea controlului vamal, operațiunilor de vămuire și/sau asigurarea trecerii frontierei de stat, or, pentru aplicarea sancțiunii disciplinare în privința funcționarului vamal în baza art. 51 alin. (2) lit. a) din Legea cu privire la Serviciul Vamal nr. 302 din 21 decembrie 2017, nu este necesar ca acțiunile de trecere a bunurilor peste frontiera vamală cu încălcarea legislației, să fie comise în timpul controlului vamal, fiind necesară doar confirmarea faptului că funcționarul vamal a trecut bunuri peste frontieră cu încălcarea legislației. Iar, la caz, Iurii Cosovan a comis acțiuni de trecere peste frontiera de stat a unui automobil, cu încălcarea legislației vamale, astfel angajatorul l-a sancționat just și legal.

Subsecvent, instanța ierarhic inferioară a apreciat critic versiunea reclamantului-intimat Iurii Cosovan referitoare la circumstanțele transportării automobilului de model Renault Megan Scenic, deoarece argumentele expuse de acesta se combat integral prin declarațiile martorilor audiați în cadrul anchetei de serviciu.

La fel, Curtea de Apel Chișinău a conchis asupra netemeinicii argumentului lui Iurii Cosovan că ordinul de aplicare a sancțiunii disciplinare a fost emis de o persoană neîmputernicită.

Aici, instanța ierarhic inferioară a precizat că, prin ordinul secretarului de stat din cadrul Ministerului Finanțelor nr. 354-p din 2 martie 2021 „Cu privire la exercitarea atribuțiilor de serviciu ale directorului Serviciului Vamal”, Viorel Mihaila, director adjunct, șef Departament venituri și control al Serviciului Vamal, a fost desemnat pentru a exercita sarcinile și atribuțiile directorului Serviciului Vamal, pe perioada concediului medical al lui Sergiu Burduja, începând cu 02 martie 2021. Prin certificatele de concediu medical anexate la dosarul administrativ, se confirmă că, în perioada 02 – 18 martie 2021, Sergiu Burduja s-a aflat în concediu medical, astfel că, la data semnării ordinului de aplicare a sancțiunii disciplinare, Viorel Mihaila exercita interimatul funcției de director al Serviciului Vamal.

Astfel, fiind constatată legalitatea ordinului de aplicare a sancțiunii disciplinare în privința lui Iurii Cosovan, instanța de apel a respins pretenția cu privire la anularea ordinului Serviciului Vamal nr. 489-p din 12 martie 2021 „Cu privire la sancționarea dlui Iu. Cosovan, Biroul Vamal Centru”. Iar, ținând cont de faptul că pretențiile lui Iurii Cosovan cu privire la restabilirea în funcție, încasarea salariului pentru absența forțată de la locul de muncă, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată, au un caracter subsecvent cerinței de anulare a ordinului de aplicare a sancțiunii disciplinare, cerință care a fost respinsă, instanța de apel a ajuns la concluzia de respingere a acestora.

Având în vedere cele enunțate, instanța de apel a conchis că prima instanță just a stabilit circumstanțele cauzei, însă, a aplicat și interpretat eronat normele de drept material, ajungând la o soluție neîntemeiată, motiv pentru care a admis apelul Serviciului Vamal, a casat hotărârea contestată și a emis o nouă decizie de respingere a acțiunii depuse de Iurii Cosovan.

La 11 august 2022 Iurii Cosovan, reprezentat de avocatul Sergiu Barbăneagră a depus recurs împreună cu motivarea recursului împotriva deciziei din 13 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău solicitând casarea deciziei instanței de apel cu emiterea unei noi decizii de menținere a hotărârii primei instanțe.

În motivarea cererii de recurs, recurentul a invocat motivele de fapt și de drept indicate pe parcursul examinării cauzei în prima instanță și instanța de apel, suplimentar menționând dezacordul cu decizia instanței de apel, pe care o consideră nefondată, neîntemeiată și pasibilă casării.

Totodată, recurentul a reiterat că motivele și circumstanțele invocate în ordinul de sancționare sunt neîntemeiate, nefondate și nu au temei probant. Or, din probele administrate nu rezultă sub nici o formă că mijlocul de transport a fost scos de pe teritoriul Biroului Vamal Leușeni. Mai mult, acest mijloc de transport a fost și este pe teritoriul parcerii, fapt ce contravine constatărilor anchetei de serviciu.

La 21 septembrie 2022 în adresa Serviciului Vamal și a lui Vadim Bîrca a fost expediată copia recursului depus de Iurii Cosovan, reprezentat de avocatul Sergiu Barbăneagră, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței.

Până la data stabilită pentru examinarea admisibilității recursului depus de Iurii Cosovan, reprezentat de avocatul Sergiu Barbăneagră, intimații nu și-au valorificat dreptul procedural respectiv și nu au depus referințe.

La 26 octombrie 2022 Iurii Cosovan, reprezentat de avocatul Sergiu Barbăneagră a depus recurs suplimentar împotriva deciziei din 13 iulie 2022 a

Curții de Apel Chișinău, în care a reiterat pretențiile inițiale și a solicitat admiterea acestora.

Suplimentar invocând dispozițiile art. 117 alin. (1), art. 118 alin. (1), art. 121 din Codul de procedură civilă, recurentul a enunțat că motivele invocate de instanța de apel nu au forță probatorie, or, asupra acestora nu s-a expus instanța de judecată.

De asemenea, recurentul a susținut că instanța de apel a preluat învinuirea adusă în cadrul cauzei penale, fapt care contravine art. 123 din Codul de procedură civilă.

În context, recurentul a subliniat că, la dosarul administrativ este anexat un certificat de înmatriculare a mijlocului de transport, care este emis de autoritățile străine - Belgia, pe numele unei persoane Aghmir Mohhamed. Astfel mijlocul de transport nici nu aparține terțului Vadim Bîrcă, fapt eronat constatat de către instanța de apel.

În final, recurentul a relevat că circumstanțele expuse în decizia instanței de apel fac obiectul examinării în cadrul cauzei penale, unde el poate să participe la audierea preinșilor martori, aspecte care nu au fost elucidate și combătute de Curtea de Apel Chișinău în decizia emisă.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Iar, conform art. 245 din același Cod, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia în prezenta cauză de contencios administrativ la 13 iulie 2022.

Din materialele cauzei rezultă că, instanța de apel a expediat la adresa de e-mail a reprezentantului recurentului, avocatului Sergiu Barbăneagră copia dispozitivului deciziei din 13 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău la data de 19 iulie 2022, iar decizia motivată la 16 septembrie 2022, fapte confirmate prin extrasele din poșta electronică, anexate la dosar (f.d.106, 111).

Astfel, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că Iurii Cosovan, reprezentat de avocatul Sergiu Barbăneagră s-a conformat dispozițiilor art. 245 din Codul administrativ și a depus în termen recursul împreună cu motivarea recursului la 11 august 2022.

Totodată, instanța de recurs relevă că la 26 octombrie 2022 Iurii Cosovan, reprezentat de avocatul Sergiu Barbăneagră a depus recurs suplimentar împotriva deciziei din 13 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Aici, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție notează că, criticile aduse împotriva deciziei din 13 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău în recursul suplimentar depus de către Iurii Cosovan, reprezentat de avocatul Sergiu Barbăneagră la 26 octombrie 2022, nu pot fi luate în considerare, întrucât au fost formulate după expirarea termenului legal de prezentare a motivării recursului, stabilit de art. 245 alin. (2) din Codul administrativ, care a expirat la data de 17 octombrie 2022.

Examinând temeiurile recursurilor depuse de Iurii Cosovan, reprezentat de avocatul Sergiu Barbăneagră în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ din cadrul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile sunt inadmisibile din următoarele motive.

Prin prisma art.246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, în acord cu alin. (2) din art.246 Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate, într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Instanța de recurs menționează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245, alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages

Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Astfel, completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că cererile de recurs depuse de Iurii Cosovan, reprezentat de avocatul Sergiu Barbăneagră, sunt inadmisibile.

Conform art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursurile depuse de Iurii Cosovan, reprezentat de avocatul Sergiu Barbăneagră se declară inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Nicolae Craiu

Nina Vascan